

Rebut el 20 de setembre de 2010. Acceptat el 10 d'octubre de 2010

Primera citació de *Cecilioides cf. raphidia* (Bourguignat, 1856) (Gastropoda: Pulmonata: Ferussaciidae) a l'illa de Mallorca (Illes Balears, Mediterrània occidental)

JOSEP QUINTANA CARDONA* & BERNAT MOREY COLOMAR#

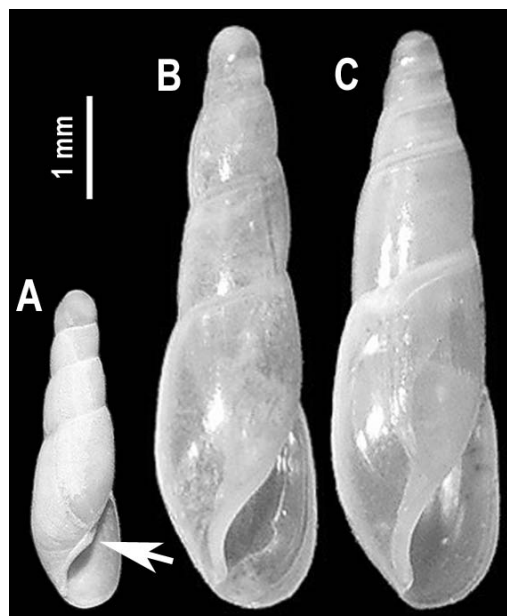
*Gustau Mas 79, 1er, 07760 Ciutadella de Menorca (Illes Balears).
E-mail: picoguevo@hotmail.com

#Fra Juniper Serra 19, 07142 Santa Eugènia, Mallorca (Illes Balears).
E-mail: bernatmoreycolomar@yahoo.es

Totes les espècies i formes incloses en el gènere cosmopolita *Cecilioides* Férussac, 1814 (unes 30-40, segons Schileyko, 1999) tenen hàbits de vida subterranis (Schütt, 2005) i són cegues (Fechter & Falkner, 1993). Tal com indiquen Giusti *et al.* (1995), el gènere *Cecilioides* constitueix un grup d'espècies taxonòmicament molt complicades degut a la marcada variabilitat que presenten.

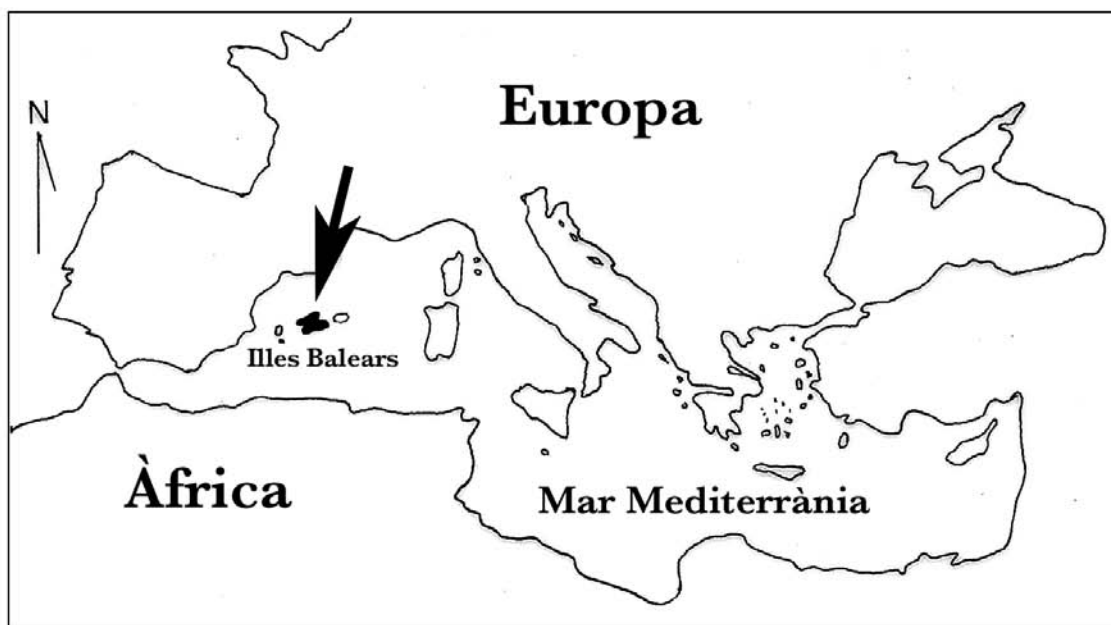
A les illes Balears han estat citades tres espècies diferents (Gasull, 1965; Colom, 1978; Beckmann, 2007): *Cecilioides acicula* (O.F. Müller, 1774) a tot l'arxipèlag; *Cecilioides cf. petitiana* (Benoit, 1862) a Menorca i Mallorca; i *Cecilioides cf. raphidia* (Bourguignat, 1856) a l'illa d'Eivissa. Les identifikacions són temptatives perquè no es disposa d'estudis anatòmics de les espècies balears.

Aquesta nota dona a conèixer la segona citació de *Cecilioides cf. raphidia* a l'arxipèlag balear. Aquesta espècie ha estat citada en el nord d'Àfrica (Mostaganem, Algèria, localitat típica) i Sicília (Beckmann & Falkner, 2003, 2008), de forma que la presència d'aquesta espècie a les Balears representa el límit més

Figura 1. Espècies balears del gènere *Cecilioides*: (A) *C. cf. raphidia* de Santa Eugènia (Mallorca); (B) *C. acicula* de Ses Mongetes (Ciutadella de Menorca); (C) *C. cf. petitiana* de Ses Mongetes (Ciutadella de Menorca). La fletxa de la figura (A) indica la posició del callus columel·lar.

occidental en la seva distribució.

Figura 2. Situació geogràfica de l'única localitat on s'ha trobat *Ceciliooides cf. raphidia* a l'illa de Mallorca.

La nova citació es basa en una única closca d'un individu juvenil, procedent d'una mostra de fullaraca recol·lectada en les proximitats de la cova de Lourdes (Santa Eugènia, Mallorca; Figura 2) [31T DD858859] 150 m, BMC *leg.*, 11/2009, situada en el vessant sud-est del Puig de Santa Eugènia, on hi domina una garriga formada per romaní i ullastre, desenvolupada sobre roques calcàries. L'exemplar (Figura 1) es conserva en la col·lecció d'un dels autors (JQC) amb el número de registre 5076. La closca té una alçada de 3,11 mm, una amplada de 0,87 i una alçada de l'obertura d'1,12 mm.

El caràcter que ajuda a distingir més fàcilment *C. cf. raphidia* de la resta d'espècies balears és la presència d'un cal·lus columel·lar (poc desenvolupat), absent tant en *C. acicula* com en *C. cf. petitiiana*

(Figura 2A) (Beckmann & Falkner, 2003: Lám. 8, Figs. 1-3, 9-11 i 12-14). Els exemplars adults de *C. raphidia* encara tenen aquest cal·lus més marcat.

BIBLIOGRAFIA

- BECKMANN, K.-H. (2007). *Die Land- und Süßwassermollusken der Balearischen Inseln*. ConchBooks, Hackenheim.
- BECKMANN, K.-H. & FALKNER, G. (2003). Neunachweise von Binnenmollusken auf Italienischen Inseln. *Heldia*, 5: 37-39.
- BECKMANN, K.-H. & FALKNER, G. (2008). Zur Kenntnis der sizilianischen Blindschneken *Ceciliooides raphidia* (Bourguignat 1856) und *Ceciliooides actoniana* (Benoit 1862) (Gastropoda: Ferussaciidae). *Heldia*, 5: 137-138.

- COLOM, G. (1978). *Biogeografía de las Baleares. La formación de las islas y el origen de su flora y de su fauna*. Diputación Provincial de Baleares, Instituto de Estudios Balearicos y Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Palma de Mallorca.
- FECHTER, R. & FALKNER, G. (1993). *Moluscos*. Naturart, Barcelona.
- GASULL, L. (1965). Algunos moluscos terrestres y de agua dulce de Baleares. *Bol. Soc. Hist. Nat. Baleares*, 11: 1-157.
- GIUSTI, F.; MANGANELLI, G.; SCHEMBRI, P.J. (1995). *The non-marine molluscs of the Maltese Islands*. Monografie XV. Museo Regionale di Scienze Naturali, Torino.
- SCHILEYKO, A.A. (1999). Treatise on recent terrestrial pulmonate molluscs, part 4: Draparnaudiidae, Caryodidae, Macrocyclidae, Acavidae, Clavatoridae, Dorcasiidae, Sculptariidae, Corillidae, Plectopylidae, Megalobulimidae, Strophocheilidae, Cerionidae, Achatinidae, Subulinidae, Glessulidae, Micractaeonidae, Ferrussaciidae. *Ruthenica*, Suppl. 2: 437-564.
- SCHÜTT, H. (2005). *Turkish land snails*. Verlag Natur & Wissenschaft, Solingen.